

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 96 | 18-24 Nisan 2022

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 185 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

23 Nisan: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 66 yaşındaki kanser hastası mahkum Ali Osman Köse'nin durumuna ilişkin olarak yapılan bir başvuruyu, iç hukuk yolları tüketilmediği gerekçesiyle reddetti. Tahliyesi için yapılan çok sayıda başvuruya rağmen cezaevinde tutulan Köse için doktorlar sağlık durumunun yakından takip edilmesi gerektiğini belirtiyor.

23 Nisan: Gülen hareketi ile irtibatlı olma suçlamasıyla tutuklu bulunan ve geçtiğimiz yılın Ekim ayında önemli bir ameliyat geçiren 40 yaşındaki hasta tutuklu Hakan Kanat'ın eşi Nesli Kanat, yayınladığı bir videoyla eşinin acilen tahliye edilmesi çağrısında bulundu.

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

18 Nisan: Mardin savcıları, Kasım 2021'de kuzey Suriye'den Türkiye'ye geçmeye çalışırken vurularak öldürülen bir göçmene ilişkin soruşturmayı takipsizlikle sonlandırdı.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

18 Nisan: İstanbul'da polis, 1977 yılındaki ölümlü 1 Mayıs hadisesini anmak üzere düzenlenen bir gösteriye müdahale ederek, aralarında HDP üyelerinin de yer aldığı 26 kişiyi gözaltına aldı.

19 Nisan: İstanbul'da polis, bir adliye önünde gösteri yapan bir kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

19 Nisan: Antalya'da polis, ilde düzenlenen gösterilere katıldıkları gerekçesiyle dört kişiyi gözaltına aldı.

19 Nisan: Hakkari Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca yasakladı.

20 Nisan: İstanbul'da polis, açlık grevindeki mahkumlar için gösteri düzenleyen beş kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

21 Nisan: Muğla'da polis, Mart ayındaki Nevruz kutlamalarına katıldıkları gerekçesiyle sekiz kişiyi gözaltına aldı.

21 Nisan: İstanbul'da polis, açlık grevindeki mahkumlar için gösteri düzenleyen iki kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

24 Nisan: İstanbul Valiliği, Ermeni soykırımını anmak amacıyla ilde düzenlenmesi planlanan etkinlikleri yasakladı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

18 Nisan: İzmir savcılarını, geçtiğimiz yıl bir HDP binasına düzenlenen silahlı saldırıda hayatını kaybeden parti çalışanını Deniz Poyraz'ın babası Abdullah Poyraz hakkında, medyaya hadiseye ilişkin olarak verdiği bir mülakatta terör örgütü propagandası yaptığı suçlamasıyla iddianame hazırladı.

18 Nisan: Ankara'da mülki amirler, muhalefete yakın Halk TV kanalı tarafından gerçekleştirilmesi planlanan bir canlı yayın programını yasakladı.

18 Nisan: Bir İstanbul mahkemesi, uyuşturucu suçlamalarıyla tutuklanan bir eski ticaret odası yöneticisine ilişkin bir köşe yazısı ile bir habere erişim engeli getirdi.

19 Nisan: İstanbul'da polis, vatandaşların kişisel verilerinin yer aldığı bir hükümet web sayfasının hacklendiği iddiasıyla gündeme gelen gazeteci İbrahim Haskoloğlu'nu gözaltına aldı. Haskoloğlu aynı gün içerisinde çıkarıldığı mahkemece tutuklanarak cezaevine gönderildi.

19 Nisan: Bir mahkeme, Hollanda Türkü rap müzisyeni Önder Doğan'ı (Murda) üç şarkısında uyuşturucu kullanımını cesaretlendirdiği suçlamasıyla 4 yıl 2 ay hapis cezasına mahkum etti.

19 Nisan: Bir Ankara mahkemesi, bir cumhurbaşkanı danışmanının adının karıştığı iddialar içeren altı habere erişim engeli getirdi.

20 Nisan: İstanbul savcılarını, seçim görevlilerine hakaret ettiği suçlamasıyla yargılanan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu hakkında 4 yıl 1 ay hapis cezası talep etti.

20 Nisan: Bir Uşak mahkemesi, ildeki bir başhekimin bir iktidar partisi milletvekiliyle buluşurken verdiği görüntüye ilişkin üç habere erişim engeli getirdi.

20 Nisan: Bir İstanbul mahkemesi, sosyal medyada cumhurbaşkanına hakaret ettiği suçlamasıyla yargılanan gazeteci Rüstem Batum'un beraatine hükmetti.

24 Nisan: Çanakkale'de bir aşırı sağcı siyasetçinin bir yerel gazeteciye ölüm tehdidinde bulunduğu duyuruldu.

SEYAHAT ÖZGÜRLÜĞÜ

22 Nisan: İstanbul'da havalimanı polisi, HDP milletvekili Kemal Bülbül'ün bir etkinliğe katılmak üzere yurtdışına çıkmasına pasaportundaki bir şerhi gerekçe göstererek engel oldu.

İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARI

19 Nisan: Bir Ankara mahkemesi, terörizm suçlamalarıyla yargılanan İnsan Hakları Derneği yöneticisi Öztürk Türkoğan'ın beraatine hükmetti.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

22 Nisan: Bir Diyarbakır mahkemesi, 5 yaşındaki bir çocuğu zırlı araçla ezerek öldüren bir polis memuru hakkında ihmal suçlamasında bulunulamayacağına hükmetti.

KÜRT AZINLIK

18 Nisan: İzmir savcılarını, geçtiğimiz yıl bir HDP binasına düzenlenen silahlı saldırıda hayatını kaybeden parti çalışanını Deniz Poyraz'ın babası Abdullah Poyraz hakkında, medyaya hadiseye ilişkin olarak verdiği bir mülakatta terör örgütü propagandası yaptığı suçlamasıyla iddianame hazırladı.

18 Nisan: İstanbul'da polis, 1977 yılındaki ölümlü 1 Mayıs hadisesini anmak üzere düzenlenen bir gösteriye müdahale ederek, aralarında HDP üyelerinin de yer aldığı 26 kişiyi gözaltına aldı.

20 Nisan: Diyarbakır'da polis, aralarında HDP üyelerinin de bulunduğu 10 kişiyi gözaltına aldı.

22 Nisan: Ağrı'da polis, Kürt siyasi hareketi mensubu üç siyasetçiyi gözaltına aldı.

22 Nisan: İstanbul'da havalimanı polisi, HDP milletvekili Kemal Bülbül'ün bir etkinliğe katılmak üzere yurtdışına çıkmasına pasaportundaki bir şerhi gerekçe göstererek engel oldu.

24 Nisan: Ankara savcılarını, 2014 yılında güneydoğu illerinde gerçekleşen bir dizi protestoya ilişkin yürütülen

soruşturma kapsamında, Kürt siyasi hareketi üyesi 18 siyasetçi hakkında gözaltı kararı çıkardı.

CEZAEVİ KOŞULLARI

20 Nisan: Bir Şanlıurfa cezaevi, mahkumların görüntülü konuşma hakkına engel oldu ve mahkumlara gönderilen kıyafetleri alıcılarına teslim etmedi.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

18 Nisan: Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Suriyeli mültecilerin “onurlu” bir şekilde ülkelerine döndürülmesine yönelik planlar üzerine hükümetin çalıştığını duyurdu.

18 Nisan: Mardin savcıları, Kasım 2021’de kuzey Suriye’den Türkiye’ye geçmeye çalışırken vurularak öldürülen bir göçmene ilişkin soruşturmayı takipsizlikle sonlandırdı.

18 Nisan: Sınır vilayeti Van’da Afganistan’dan gelen 100’den fazla göçmen gözaltına alındı.

19 Nisan: İzmir Barosu, Afganistan kökenli 100 civarında göçmenin, ildeki bir göçmen geri gönderme merkezinde işkence ve kötü muameleye maruz bırakıldığını ve ardından gönüllü geri dönüş formları imzalamaya zorlandığını raporladı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

18 Nisan: Bir Diyarbakır cezaevinde gardiyanlar, ilaçlarının verilmemesi nedeniyle kendileriyle tartışan Hasan Aşa adlı bir mahkuma fiziksel saldırıda bulundu. Hadise sonucunda Aşa’nın iki kolunun da kırıldığı öğrenildi.

18 Nisan: Van’da jandarmalar, İran’a yasadışı yollarla geçmeye çalışırken yakalanan iki kişiye fiziksel olarak kötü muamelede bulundu.

18 Nisan: Muhalefet milletvekili Sezgin Tanrıkulu, Mart ayında 281 işkence vakasının yaşandığını, bunların 51’inin cezaevlerinde gerçekleştiğini raporladı.

19 Nisan: İzmir Barosu, Afganistan kökenli 100 civarında göçmenin, ildeki bir göçmen geri gönderme merkezinde işkence ve kötü muameleye maruz bırakıldığını ve ardından gönüllü geri dönüş formları imzalamaya zorlandığını raporladı.

19 Nisan: Bir Antalya cezaevinde gardiyanlar, cezaevi nakli sırasında çıplak aramaya direnen mahkum Süleyman Acun’a fiziksel saldırıda bulundu.

19 Nisan: Bir Çorum cezaevinde gardiyanlar, cezaevi nakli sırasında mahkum Selman Büyüktop’u çıplak aramaya maruz bıraktı.

19 Nisan: Bir İzmir cezaevinde gardiyanlar, cezaevi nakli sırasında çıplak aramaya direnen Zeki Bayhan’a fiziksel saldırıda bulundu.

19 Nisan: Bir Batman cezaevinde gardiyanlar mahkum Alaattin Demir’e fiziksel saldırıda bulundu.

20 Nisan: Şanlıurfa’da bir cezaevi görevlisi bir mahkumu sözlü olarak tehdit etti.

24 Nisan: İstanbul’da polis, bir kimlik kontrolü sırasında iki kişiye fiziksel şiddet uyguladı.